

Michaela Chodounská: Užití a interpretace částice náhodou ve zjišťovacích tázacích větách

Posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Michaely Chodounské se věnuje tomu, jak funguje částice náhodou v tázacích větách v češtině. Vychází z korpusové analýzy, která je doplněná o výzkum hodnocení přirozenosti.

Koncepce práce

Práce je rozdělena na tři hlavní části. V první části se pojednává obecně o zjišťovacích tázacích větách, přičemž se důraz klade na modalitu a na využití částic. Druhá část pak popisuje užívání částice *náhodou* v různých typech tázacích vět. Tyto části se opírají i o korpusové analýzy. V třetí části se pak představuje vlastní experimentální výzkum zaměřený na hodnocení přijatelnosti. Je třeba ocenit, že práce neobsahuje nadbytečné pasáže, jednotlivé části na sebe přímo navazují a práce je tak koherentní. Spojení korpusové sondy s hodnocením přijatelnosti se navíc zdá být jako koncepčně velmi vhodné rozhodnutí. V práci jsou jasně formulované hypotézy, které jsou smysluplně testovány.

Koncepci práce hodnotím celkově stupněm **výborně**.

Metodologie a zpracování dat

Metodologická stránka práce je velmi promyšlená a vyargumentovaná. Na základě korpusové sondy autorka vytvořila experimentální výzkum využívající hodnocení přirozenosti. Design výzkumu je racionální a vychází z jasně definovaných hypotéz. Statistická analýza je na velmi pokročilé úrovni a je použita náležitě. Zarazilo mě pouze to, že ze 143 otestovaných mluvčích autorka do výsledných dat zařadila jenom 86, a to na základě kritéria konzistence v hodnocení, které spočívalo v tom, zda mluvčí hodnotili „pomyslné jednoznačné případy“ v souladu s autorčinou intuicí. Naprosto chápu zapojení určitého kritéria pro vyhodnocení toho, zda účastníci výzkumu postupují podle pokynů, věty skutečně čtou a hodnotí je uvážene a ne nahodile. Na druhou stranu vyloučit skoro 40 % lidí z výchozího vzorku je extrém a je velmi pravděpodobné, že mezi vyloučené účastníky spadla i řada osob, kteří se výzkumu postupovali svědomitě. Bylo by mi velmi dobré, aby tento aspekt autorka v rámci obhajoby podrobněji okomentovala (a třeba i ilustrovala na příkladech).

Dále jsem ještě narazil na problém spíše technického než obsahového rázu. Přílohy nejsou odevzdány přímo v SIS, ale jsou publikovány na portálu OSF. Domnívám se, že by bylo vhodné, aby byly odevzdány dodatečně také v SIS (přínejmenším pokud se jedná o celkové výsledky jednotlivých statistických modelů). Zároveň bych chtěl upozornit na to, že při stažení souborů není jasný jejich formát (až posléze jsem zjistil, že v případě stimulů a korpusové analýzy jde o soubory xls). Bylo by mi velmi vhodné použít raději nějaký dlouhodobější formát typu csv, případně txt. Zároveň by u příloh (zejména u korpusových dat) bylo vhodné uvést i průvodní soubory, které vysvětlí jednotlivé proměnné. Jak však říkám, jedná se spíše o technický problém, který lze navíc velmi snadno napravit.

Metodologickou stránku práce i přes uvedené připomínky hodnotím stupněm **výborně**.

Práce s odbornou literaturou

Autorka se zorientovala v dosavadní literatuře k tématu, dobře ji reflektuje a vhodně ji využívá. Tuto stránku práce hodnotím stupněm **výborně**.

Formální úroveň práce

Práce je na velmi vysoké formulační a obecně formální úrovni. Jedinou mou připomínkou je, že by bývalo bylo lepší jednotlivé experimentální podmínky v příkladech lépe označovat, aby bylo možné se rychle zpětně zorientovat bez nutnosti číst okolní text. Jedná se však pouze o drobnou poznámku. Formální úroveň celkově hodnotím stupněm **výborně**.

Celkové hodnocení

Celkově se domnívám, že bakalářská práce Michaely Chodounské výrazně převyšuje nároky kladené na bakalářské práce v rámci FF UK, a navrhuji ji proto hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 2. 6. 2024

doc. Mgr. Jan Chromý, Ph.D.
oponent práce